

ЕВРОПСКА КОМИСИЈА

ВИСОКИ ПРЕДСТАВНИК
ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ ЗА
СПОЉНЕ ПОСЛОВЕ
И БЕЗБЕДНОСНУ ПОЛИТИКУ

Брисел 22. 4. 2013.
JOIN(2013) 7 final

ЗАЈЕДНИЧКИ ИЗВЕШТАЈ ЕВРОПСКОМ ПАРЛАМЕНТУ И САВЕТУ

о напретку Србије у постизању неопходног степена усклађености са критеријумима за чланство, а нарочито кључног приоритета предузимања корака ка видљивом и одрживом побољшању односа са Косовом*

---

* Ово означавање не доводи у питање ставове о статусу и у складу је са Резолуцијом СБ УН 1244/99 и Мишљењем МСП-а о проглашењу независности Косова.

ЗАЈЕДНИЧКИ ИЗВЕШТАЈ ЕВРОПСКОМ ПАРЛАМЕНТУ И САВЕТУ

о напретку Србије у постизању неопходног степена усклађености са критеријумима за чланство, а нарочито кључног приоритета предузимања корака ка видљивом и одрживом побољшању односа са Косовом*

1. Увод

У свом мишљењу¹ о захтеву Србије за чланство од октобра 2011, Европска комисија је у закључку навела: „Србија је на добром путу да задовољи политичке критеријуме постављене на састанку Европског савета у Копенхагену 1993. године, као и услове постављене Процесом стабилизације и придруживања, уколико се напредак настави и уколико се пронађу практична решења за проблем са Косовом“ и препоручила је да „се са Србијом отворе преговори о приступању Европској унији чим она постигне већи напредак у остварењу следећег кључног приоритета [предузимања] даљих корака ка нормализацији односа са Косовом, у складу са условима Процеса стабилизације и придруживања [...]”. Уз препоруку Комисије и на основу почетног напретка у побољшању односа са Косовом, Европски Савет је Србији дао статус земље кандидата у марту 2012.

Имајући на уму остварен напредак у дијалогу између Србије и Косова уз помоћ ЕУ, под покровитељством високе представнице Европске уније за спољне послове и безбедносну политику/потпредседнице Комисије, и ако се значајан напредак постигне у првој половини 2013, Савет се сагласио у свом закључку од 11. децембра 2012. да се у току председавања Ирске преиспита напредак који је остварила Србија на основу извештаја који Комисија и висока представница поднесу у пролеће 2013. у циљу могуће одлуке Европског савета о отварању приступних преговора са Србијом.

У овом извештају је према томе представљен додатни напредак који је остварила Србија у периоду од 11. децембра 2012. до 15. априла 2013. Он садржи процену корака предузетих да се остваре кључни приоритети побољшања односа са Косовом, како у смислу најновијих остварених резултата дијалога на високом нивоу тако и у смислу стварне примене споразума постигнуте током 2011. и 2012. године.

Осим тога, извештај представља и процењује недавно предузете напоре да се убрзају планиране реформе на путу ка Европској унији, као и најновији развој у области владавине права, посебно реформе правосуђа, политике борбе против корупције и организованог криминала, независности кључних институција, слободе медија, политике борбе против дискриминације, заштите мањина и побољшања услова за пословање. У извештају се на крају даје преглед најновијих иницијатива које је Србија предузела да би имала конструктивну улогу у региону и побољшала односе са својим суседима.

Процена садржана у овом извештају заснива се на информацијама које су прикупили и анализирали Комисија и висока представница, заједно са прилозима које су доставили

---

* Ово означавање не доводи у питање ставове о статусу и у складу је са Резолуцијом СБ УН 1244/99 и Мишљењем МСП-а о проглашењу независности Косова.

¹ COM(2011) 668 final.

органи Србије, налазима експертских мисија, као и информацијама од чланица ЕУ и међународних организација и организација цивилног друштва. У завршном делу извештаја дати су закључци и препоруке.

2. ПОБОЉШАЊЕ ОДНОСА СА КОСОВОМ

Дијалог између Београда и Приштине после одржаних избора у Србији подигнут је на висок ниво политичког процеса уз помоћ високе представнице.

Низ састанака на високом нивоу између двојице председника Влада започет је у октобру 2012. Висока представница је од почетка обе стране јасно упознала са концептом процеса: то ће бити процес који се одвија корак по корак, који се креће од једноставнијих до комплекснијих питања и који не може остати отворен. Циљ је постепена нормализација односа двеју страна, без довођења у питање њихових ставова о статусу, и постизање напретка за обе стране у погледу њиховог пута ка ЕУ.

Десет састанака је одржано у периоду од октобра 2012. до краја априла 2013². Осим тога, 6. фебруара одржан је и састанак између председника Николића и председнице Јахјаге.

У првом делу дијалога на високом нивоу, који је трајао до децембра 2012, тема дискусије била су она питања која су сматрана лакшим, као што је довршетак примене интегрисаног управљања прелазима, верска и културна баштина, начин организовања везе. Први значајнији резултати већ су остварени у тим првим месецима.

Најзначајнија је била примена интегрисаног управљања прелазима. До краја децембра 2012. четири прелаза, укључујући два на северу Косова, била су у функцији, а од краја фебруара свих шест прелаза у између Србије и Косова су у функцији. У контексту разговора о примени, две стране су се такође усагласиле да се почне са наплатом царине и да се оснује Фонд за развој северног Косова. У погледу слободе кретања, режим путовања уз личну карту је успостављен и добро функционише. Обе стране настављају са применом споразума о царинским печатима. Ваљан напредак остварен је у области матичних књига, а примена треба да буде потпуна до јануара 2014. У погледу катастра, обе стране су још увек у процесу предузимања неопходних припремних корака. Споразум о прихватању универзитетских диплома одвија се без препрека. Сарадња Србије са ЕУЛЕКС-ом наставила је да се побољшава у више области. То ће морати да се појача са јачањем нормализације односа између две стране. Непосредни контакти на високом нивоу и редовни контакти на оперативном нивоу настављају да олакшавају сарадњу, укључујући и борбу против организованог криминала. Србија је посвећена пуној примени полицијског протокола са ЕУЛЕКС-ом.

Остали значајни резултати које су остварила двојица председника Влада јесу споразум о успостављању веза и споразум о побољшању заштите локација верске и културне баштине (стварање специјалних/мултиетничких полицијских јединица на Косову).

У другом делу дијалога на високом нивоу, од јануара 2013, састанци двојице председника Влада били су усредсређени на северно Косово и успостављање структура које испуњавају потребе локалног становништва за безбедношћу и правдом на начин који обезбеђује функционалност јединственог институционалног и административног система на Косову, у складу са Закључком Савета од децембра 2012.

---

² 19. октобра, 7. новембра, 4. децембра и 17. јануара, 20. фебруара, 4. марта, 20. марта, 17. априла и 19. априла.

У току разговора, две стране су се сагласиле да исход њихових разговора треба да буду начела и споразуми којима би српска заједница на Косову добила нову визију будућности, решавањем њихових проблема и потреба, али на начин којим се не нарушава функционалност косовских институција и правног оквира.

У току процеса на високом нивоу две стране су показале своју посвећеност и ангажовање. Двојица председника Влада су посебно успоставила добре радне односе и показала су политичку храброст и зрелост у разговорима о питањима од велике осетљивости и сложености, често у тешкој политичкој атмосфери код куће. Треба их похвалити. У последњој фази дијалога потпредседници Влада обеју страна придружили су се састанцима и њихово присуство унело је додатни елемент политичке легитимности и стручности у преговоре.

Разговори о северном Косову и проблемима српске заједнице на Косову окончани су 19. априла, парафирањем „Првог споразума о принципима који регулишу нормализацију односа”.

Споразумом је предвиђено успостављање Асоцијације/Заједнице српских општина на Косову која ће функционисати/деловати у постојећем правном оквиру Косова. Асоцијација/Заједница ће имати статут и своја сопствена тела на истој основи као и друга постојећа Асоцијација на Косову и имаће репрезентативну улогу у централној власти.

Што се тиче полиције, текст споразума потврђује начело јединствености полицијских снага на Косову и интеграције целокупне полиције на северном Косову у Полицију Косова. Регионални командант полиције именује се за четири северне општине. Именује га Министарство унутрашњих послова Косова са листе коју доставе четири градоначелника. То значи да је договорено да ће четири градоначелника општина на северу Косова са већинским српским становништвом консултовати Асоцијацију/Заједницу и поднети листу Министарству унутрашњих послова, које ће обавити именовање међу кандидатима на листи.

Што се тиче правосуђа, текст потврђује начело интеграције и функционисања свих правосудних органа у косовском правном оквиру. Оснива се Апелациони суд у Приштини који ће се бавити свим општинама на Косову у са већинским српским становништвом, а одељење овог суда имаће стално седиште у северној Митровици.

Општински избори ће се, према споразуму, организовати у северним општинама током 2013. године, уз помоћ ОЕБС-а.

Текст споразума предвиђа и одржавање завршних разговора о енергетици и телекому до средине јуна.

Две стране су се сагласиле да ни једна неће блокирати напредак друге стране на њеном путу у ЕУ, нити подстицати друге на то.

Што се тиче наредних корака, две стране су се сагласиле да се до 26 априла усвоји план за примену и успостави одбор за примену уз помоћ ЕУ.

Осим тога, ЕУ очекује да ће две стране, у духу новог разумевања/односа између њих и не доводећи у питање ставове о статусу Косова, наставити да сарађују у циљу нормализације односа међу њима и у овом оквиру решавају, између осталих питања, питање интеграције/учешћа Косова у међународним телима.

3. НАПРЕДАК У ВЕЗИ СА ИСПУЊАВАЊЕМ КРИТЕРИЈУМА ЗА ЧЛАНСТВО

3.1. Увод

У последњих неколико месеци Србија је предузела кораке ка унапређивању свог плана реформи у вези са Европском унијом. У складу са циљем објављеним по преузимању дужности у јулу 2012. године, Влада Републике Србије је у последњих неколико месеци побољшала *координацију плана реформи у вези са Европском унијом*. После мишљења Европске комисије објављеног у Извештају о напретку Србије за 2012. годину, Влада Србије почела је да спроводи свеобухватни акциони план усвојен у децембру 2012, о чијем извршавању намерава да објави периодичне извештаје у априлу, јуну и септембру 2013. године. Важна прекретница догодила се 28. фебруара 2013, када је Влада усвојила Национални програм за усвајање правних тековина ЕУ (НПАА) за период 2013-2016. године. НПАА је детаљан плански документ који садржи све законе које Србија треба да усвоји како би испунила обавезе предвиђене Споразумом о стабилизацији и придруживању (ССП) и припремила се за даље усклађивање с правним тековинама ЕУ. НПАА обухвата детаљан план законодавног усклађивања за 2013. годину и одговарајућа буџетска средства. Документ такође пружа основ за ефектну анализу активности с тим у вези и боље ангажовање релевантних заинтересованих страна.

Влада Републике Србије посвећена је унапређењу владавине права упркос проблемима у 2012. години, посебно у областима реформе правосуђа и борбе против корупције. Припремају се нацрти стратегија за неколико кључних области, а њихово усвајање се предвиђа за прву половину 2013. године. Мада се Влада Србије сложила да ће се подробно консултовати у одређеним областима и иако је тражила одговарајућу експертску помоћ ЕУ, она још увек мора да унапреди процес консултација са заинтересованим странама, укључујући ту и остављање довољно времена Скупштини за неопходну анализу нацрта закона.

3.2. Напредак у спровођењу реформи

Када је реч о *владавини права*, први пакет закона о изменама и допунама усвојен је у децембру 2012, после предлога које су послале радне групе основане у септембру 2012. године уз учешће кључних заинтересованих страна. Изменама и допунама закона о судијама и тужиоцима гарантује се стални статус за око 900 судија прекршајних судова изабраних на одређено време. Уведене су три важне измене Кривичног законика: криминализација помагања у злоупотреби права на азил у иностранству, декриминализација клевете заједно са декриминализацијом „неовлашћених јавних коментара у судским поступцима“, и препознавање „мржње“ као отежавајуће околности у случајевима када је злочин био мотивисан мржњом због етничке припадности, религије или сексуалне оријентације. Кривично дело „злоупотреба службеног положаја“ такође је измењено да би се изнова дефинисала његова примена на приватна предузећа. Случајеве који су отворени у складу са чланом 359 Кривичног законика сада треба преквалификовати, сваки појединачно, у складу с новим кривичним делима дефинисаним у делу Кривичног законика који се односи на привредни криминал. Планира се свеобухватна анализа овог дела Кривичног законика ради његових будућих измена и допуна. Спровођење новог Законика о кривичном поступку треба пажљиво припремити.

Што се тиче *реформе правосуђа*, нова српска влада суочила се с великим изазовом после одлуке Уставног суда у јулу 2012. године да поништи одлуке о реизбору судија и тужилаца, чиме је створен практични проблем поновне интеграције око 800 судија

прекршајних судова (који представљају трећину укупног броја). Ово је такође значило да су српске власти морале да се фокусирају на усвајање хитних мера у децембру 2012. године пре развијања средњорочне и дугорочне визије, укључујући и припреме свеобухватне стратегије која би обезбедила одрживе структурне промене ради стварања непристрасног, независног и ефикасног судства.

Након пресуда Уставног суда из јула 2012. године, Високи савет судства и Високи савет тужилаца реизабрао је судије и тужиоце који претходно нису били поново изабрани, у складу са роком од 60 дана који је захтевао Уставни суд. До сада, судије за прекршаје су реизабране у судовима у којима су били раније или у оним судовима који су замениле те судове у погледу надлежности. Измене и допуне мреже судова и јавних тужилаштава се тренутно планирају и њихов циљ је да обезбеде оптималну расподелу реизабраних судија за прекршаје, одржавајући равнотежу, с једне стране, између њихових индивидуалних жеља и уставних права да не буду премештани с једног места на друго без њихове сагласности и, с друге, потреба правосуђа у погледу приступа и непосредне близине. И даље постоје велике неуравнотежености између количине посла судија и дужине трајања поступака у многим случајевима. Даља реформа мреже судова захтева свеобухватну анализу функционисања тренутне мреже у погледу трошкова, ефикасности и приступа правди. Важно питање ради обезбеђивања одрживости реформе је средњорочна до дугорочна стратегија правосуђа.

За период од 2013. до 2018. године, Министарство правде и државне управе припрема нову стратегију уз подршку радних група које се редовно састају и на основу консултативног процеса који укључује све кључне заинтересоване стране. Циљ Владе је да то заврши током пролећа. Тиме ће се сагледати многи проблеми који су настали при спровођењу претходне стратегије из 2006. године и ова стратегија ће се заснивати на кључним принципима независности, непристрасности и квалитета правосуђа, стручности, одговорности и ефикасности правосуђа. Њен циљ треба да буде јачање Високог савета судства и Високог савета тужилаца, као тела којима је Уставом дат мандат да гарантују независност судства. Стратегија такође треба да реши недостатак стварне независности судства која се види у многим карактеристикама тренутног система. Систем избора и напредовања судија још није независан било од извршне или законодавне власти. Штавише, савети морају да постану транспарентнији у свом функционисању и њихови чланови треба да буду одговорни. Свеобухватна стратегија која се ослања на пуну анализу недостатака у садашњем систему представља кључни циљ. Она би требало да се ослања на инклузивни процес са свим заинтересованим странама и да у потпуности искористи расположиву помоћ.

Стратегија би требало да има за циљ јачање институционалних капацитета Правосудне академије ради регрутовања на основу заслуга, као и ради почетне и сталне обука судија и тужилаца. Стратегија треба да се даље развија и садржи детаљне планове за јачање оквира за регрутовање, евалуацију и дисциплину, као и за праћење и мерење напретка, идентификовање одговорних институција, дефинисање адекватних финансијских и људских ресурса и јасан временски оквир за њено спровођење.

Други приоритетни циљ је да се успостави функционалан систем одговорности у правосуђу. У том смислу, Државно веће тужилаца спроводи процес консултација о нацрту стручне оцене правила донетих у фебруару 2013. године. Процес консултација је покренуо и Високи савет судства о нацрту правила за оцењивање судија и председника судова. Спровођење нацрта етичког кодекса за тужиоце који је објављен у марту 2012. године требало би да почне ускоро. Етички кодекс за судије треба да се

систематски примењује. Само је неколико коначних одлука донето у складу са дисциплинским правилима које је усвојио Високи савет судства пре три године. Након усвајања дисциплинских правила у јулу 2012. године од стране Државног већа тужилаца, први дисциплински поступак би требало да буде ускоро покренут.

Борба против корупције је централни елемент активности Владе од самог њеног почетка, са поруком „нулте толеранције“ према корупцији. Покренуте су бројне истраге, укључујући истраге корупције на високом нивоу, делом у случајевима који се односе на проблематичне приватизације које је идентификовао Савет за борбу против корупције. Србија је такође остварила одређени напредак у борби против организованог криминала. Оперативна координација и сарадња између органа за спровођење закона и даље је задовољавајућа. Учинак Србије у спровођењу ефикасне истраге, кривичног гоњења и осуди починилаца корупције и организованог криминала треба да се даље унапреди, као и да се обезбеде додатни људски и финансијски ресурси, укључујући у области заштите сведока, финансијско-обавештајних служби и Специјалног тужилаштва за организовани криминал.

Нацрт стратегије за борбу против корупције за период од 2013. до 2018. године је у припреми. Припрема ове стратегије обухвата све укључене институције и релевантне актере, узимајући у обзир позитивне примере из региона. Њен циљ је како структурални приступ који се бави питањима као што су добро управљање, независне институције, интерне и екстерне ревизије и контроле, заштита узбуњивача, тако и секторски принцип, који се односи на корупцију у осетљивим секторима као што су урбанизам и просторно планирање, судство, полиција, образовање и здравство. Комплементарне улоге Агенције за борбу против корупције и Савета за борбу против корупције треба да боље дефинисати ради лакшег спровођења и праћења стратегије и међуинституционалне сарадње. Влада намерава да заврши стратегију током пролећа. Припреме акционог плана ће почети након јавне расправе о нацрту стратегије.

Што се тиче поштовања улоге *независности кључних институција*, још увек има простора за побољшање. Извештаји и препоруке независних институција нису наишле на довољно политичко разматрање и одговарајуће праћење. Поштовање њихове улоге и независност такође морају бити документовани довољним и стабилним ресурсима. Заштитник грађана и Повереник за слободан приступ информацијама од јавног значаја и заштиту података су почели да сарађују са недавно основаним скупштинским одбором за цивилни надзор безбедносних служби, а након њихових препорука, Скупштина је усвојила у фебруару 2013. године измене и допуне Закона о Војнобезбедносној агенцији и Војнообавештајној агенцији које се тичу државно-безбедносних пресретања/прислушкивања комуникација. Србија би требало да обезбеди да њен правни оквир јасно направи разлику између прислушкивања за сврхе кривичне истраге и за пресретање информација државне безбедности, у складу са најбољом европском праксом.

Што се тиче *слободе медија*, декриминализацијом клевете/повреде угледа и части (видети горе) начињен је значајан помак. Осим тога, у јануару 2013. године је састављена *ad hoc* комисија сачињена од новинара и представника полиције и Безбедносно-информативне агенције са задатком да расветли случајеве нерешених убистава новинара. Што се тиче спровођења медијске стратегије, основана је радна група чији је циљ хармонизација законодавног оквира ради елиминисања постојећих контрадикција у оснивању и финансирању медија. У припреми су два закона: Закон о јавним информацијама и медијима, који би покрио области јавних информација,

власништва и концентрисања медија, као и акредитацију иностраних дописника, и Закон о електронским медијима, који би покрио електронске медије и јавне емитере. Већ је предузет први корак доношењем измена и допуна Закона о јавним предузећима који ставља тачку на могућност да јавни органи свих нивоа оснивају јавна предузећа у медијском сектору. Нацрт Закона о јавним информацијама и медијима је тренутно предмет јавне расправе. Он би требало да гарантује транспарентност финансирања и да регулише концентрисање медија, уведе доње и горње границе и додели улогу у овом процесу Комисији за заштиту конкурентности. Уопште, треба приметити да су медијски извештаји и даље недовољно аналитички и избалансирани, као и да је аутоцензура и даље широко распрострањена.

Примећује се изванредан помак и у области *антидискриминационе политике*, где је општи законодавни оквир глобално посматрано донесен, али је потребно побољшати његову спровођење и примену конзистентним напорима власти, укључујући и стварање повољније друштвене климе. Препознавање отежавајућих околности у извесним злочинима из мржње мотивисаних етничким пореклом, вероисповешћу или сексуалном оријентацијом (видети горе) је добродошао помак. У припреми је свеобухватна Стратегија за борбу против дискриминације за период од 2013. до 2018. године, и о њој се врше активне консултације са релевантним странама, са намером да буде усвојена у другом кварталу 2013. године, да би је потом испратили акциони планови за њено спровођење. Повереник за заштиту равноправности је издао „Судску цивилну заштиту од дискриминације“ и „Приручник за борбу против дискриминације на радном месту“, чији је циљ да правницима и другим заинтересованим странама пружи релевантне референтне материјале. Извесне одредбе српског Закона о дискриминацији из 2009. године нису у складу са европском Директивом о антидискриминацији и започеле су припреме за њихово усклађивање. Што се тиче заштите лезбијске, геј, бисексуалне и транссексуалне (ЛГБТ) популације, активности су појачане. Дошло је до генерално активнијег процесуирања случајева дискриминације против ЛГБТ популације, захваљујући полицијској обуци, развоју судских пракси и побољшаној сарадњи са ЛГБТ популацијом као сведоцима. Донесена је прва пресуда у новосадском Апелационом суду поводом дискриминације на основу сексуалне оријентације на радном месту. Повереник за заштиту равноправности је нарочито активан у промоцији права ЛГБТ популације. Уз то, организован је низ активности чији је циљ подизање свести о антидискриминационим питањима, а специфично о ЛГБТ правима, са нарочитим нагласком на органе реда и социјалне раднике. Први семинар у оквиру регионалног ЛГБТ пројекта Савета Европе из 2012. године је одржан у децембру 2012. године у Београду. Започеле су припреме за београдску Параду поноса 2013. године. Овакви напори морају бити даље развијани и подржавани видљивим политичким ангажманом како би се промовисала боља инклузија и заштита ЛГБТ популације и побољшали толеранција и разумевање у целом друштву у Србији.

Што се тиче *заштите мањина*, у припремама за изборе Савета националних мањина за 2014. Србија је започела ревизију Закона о националним саветима националних мањина из 2009, у циљу решавања неких недостатака. То је у складу са препорукама Заштитника грађана и Повереника за слободан приступ информацијама од јавног значаја, нарочито у вези са изборним процесом и правилником о конституисању Савета. Србија је такође предузела кораке ка побољшању спровођења законског оквира на целој својој територији. Предузете су мере у вези са емитовањем ТВ програма на румунском језику у источној Србији, а дато је и званично упутство да се уведу додатни часови румунског језика са елементима културе од наредне школске године, чему ће

претходити пилот одељења која почињу у априлу 2013. године. Влада је позвала Српску православну цркву да се ангажује у дијалогу са Румунском православном црквом, али и даље није било напретка по питању доступности верских служби на румунском језику. На подручју Санцака, основни ниво и средње школе су почели наставу на босанском језику. У јужној Србији, након недавних напетости око подизања и уклањања споменика у Прешеву, обновљени су напори да се обнови конструктивни дијалог између централне власти и локалних самоуправа у циљу решавања свих питања која су на дневном реду, укључујући и друштвено- економски развој овог региона. Обезбеђени су додатни учбеници за наставу на албанском језику у јужној Србији. Од септембра 2012. постоји могућност праксе у државној управи за припаднике албанске, бошњачке и ромске мањине. Србија треба да настави напоре за ефикаснију примену правног оквира широм земље. Комисија ће пажљиво пратити напредак у овој области.

Што се тиче *Рома*, Србија наставља да активно прати оперативне закључке са заједничког семинара Србије и Комисије о Ромима у јуну 2011. Планирано је да се наредни семинар одржи крајем пролећа. Када се ради о личним документима, сада постоје два неопходна закона која су потребна за упис или накнадни упис "правно невидљивих" у регистар, а нови поступак за њихов упис у регистар је започео у децембру 2012. Повећао се број афирмативних мера у сектору образовања, а разматра се могућност додатног усавршавања педагошких асистената у систему - до сада 175 лица. Наставиле су се мере за подршку шанси за запошљавање Рома. Што се тиче здравствене заштите, у оквиру Министарства рада, запошљавања и социјалне политике 75 жена Ромкиња ради као здравствени медијатори и Роми сада могу да се пријаве у Центру за социјални рад ако немају сталну адресу. Што се тиче становања и принудних иселавања, Србија је започела припреме да у национално законодавство укључи релевантне међународне стандарде. Потребни су додатни одрживи напори, укључујући и финансијске, како би се обезбедила потпуна спровођење Стратегија за унапређење положаја Рома у Републици Србији и решио тежак положај припадника ромске популације који су често жртве нетолеранције, говора мржње, па чак и физичких напада.

Влада Србије је такође наставила са реформама у циљу побољшања економског и *пословног окружења*. Значајан и позитиван развој било је усвајање новог Закона о јавним набавкама крајем 2012. Овај закон представља додатно усаглашавање законодавства Србије са правним тековинама ЕУ и генерално побољшава ефикасност јавних набавки, на пример, централизовањем јавне набавке. Он јача институције задужене за примену и праћење правила о јавним набавкама. Уведена су нова правила за спречавање корупције и сукоба интереса. Уопштено гледано, овај закон би требало да доведе до транспарентнијих и ефикаснијих процедура набавки, као и повећања конкуренције. Влада је донела и друге мере за побољшање услова пословања, укључујући и укидање више од 130 парафискалних накнада и такси које су отежавале пословање, измену и допуну Закона о ПДВ-у и усвајање закона којима се ограничава рок за измирење новчаних обавеза. Реформа друштвених предузећа, која је требало још давно да се обави, је започела у децембру 2012. године, која оставља рок од 18 месеци за завршетак њиховог реструктурирања. Измене и допуне Закона о унутрашњој трговини усвојеног у јануару 2013. за циљ имају смањење баријера за улазак на тржиште трговцима на мало.

Србија је почела да спроводи Прелазни споразум о трговини и трговинским питањима 1. јануара 2009. Србија је постигла задовољавајуће резултате у спровођењу својих обавеза које произилазе из Прелазног споразума и обавезала се да дискутује о свим отвореним питањима и да их решава. Србија је такође ангажована у доброј вери у прилагођавању ССП-а уочи уласка Хрватске у ЕУ. Преостају питања у области државне помоћи и права интелектуалне својине. Конкретно, независност Комисије за контролу државне помоћи мора бити додатно поткрепљена, потребно је доставити потврду да је Комисија обавештена о свим мерама државне помоћи и да их је она одобрила, а потребно је размотрити и прилагођавање постојећих планова за пружање помоћи.

3.3 Регионална сарадња и билатерални односи

Након неких тешкоћа у првим месецима по ступању на дужност, Влада Србије је појачала контакте на високом нивоу са суседним земљама у последњих неколико месеци, у настојању да се обнови позитиван допринос регионалној сарадњи.

Што се тиче односа са *Хрватском*, значајна је посета хрватског премијера Београду 16. јануара 2013, којом приликом се он договорио са премијером Србије да раде на даљем унапређењу односа, као и да унапреде сарадњу и заједнички рад на низу питања, укључујући питања европских интеграција, привреде, избеглица, демаркације граница, несталих особа и ратних злочина. Одржани су и бројни састанци на министарском нивоу, од којих је посебно значајна посета српског министра спољних послова Загребу у марту, док је споразум о сарадњи у области европских интеграција у припреми. Односи са *Босном и Херцеговином* (БиХ) су и даље добри. Премијер Србије посетио је Сарајево у јануару 2013, а председник Већа министара БиХ је био у Београду у фебруару 2013. У децембру 2012, председник Србије је у Београду примио председавајућег Председништва БиХ. Два министра спољних послова су у децембру 2012. године потписали Меморандум о разумевању о сарадњи по питању европских интеграција. Споразум о сарадњи у прогону починилаца кривичних дела ратних злочина, злочина против човечности и геноцида потписали су у јануару 2013. српски тужилац за ратне злочине и Тужилаштво БиХ. Односи са *Црном Гором* су се побољшали. Посета председника Србије у јануару 2013. је протекла у позитивној атмосфери, а он је нагласио поштовање црногорског суверенитета и територијалног интегритета. Односи са *бившом југословенском Републиком Македонијом* су побољшани, а српски премијер је посетио Скопље у јануару 2013, којом приликом су се састали и министри правде; договорено је и да се одржи заједничка седница двеју влада у мају 2013. године у Београду. Српски министар иностраних послова посетио је Скопље у фебруару 2013. и са својим колегом потписао споразум о сарадњи у процесу европских интеграција. Поред тога, Србија је остварила напредак у успостављању добрих односа са *Турском*. Значај односа између Србије и Турске за регион потврђен је током посете председника Николића Анкари почетком фебруара 2013; овом путу претходила је посета турског министра спољних послова Београду.

Односи Србије са суседним земљама чланицама ЕУ *Бугарском*, *Мађарском* и *Румунијом* и даље су добри. Приликом посете бугарског министра спољних послова Србији у децембру 2012, финализован је споразум о социјалној сигурности, а договорено је и да се припреми споразум о добросуседским односима. Основан је заједнички контакт центар за сарадњу полиције и царине на граничном пункту Калотина. Српски и бугарски премијер потписали су споразум о изградњи гасовода између Србије и Бугарске. Посета председника Србије Мађарској у новембру 2012.

протекла је у позитивној атмосфери. Србија и *Мађарска* су појачале сарадњу у области унутрашњих послова, као део мера које се предузимају у циљу сузбијања пораста неоснованих захтева за азил у ЕУ. Србија и *Румунија* настављају сарадњу на пољу заштите мањина у складу са њиховим Заједничким протоколом из марта 2012. Настављене су консултације под покровитељством високог комесара ОЕБС-а за националне мањине и постигнути су закључци у вези са многим корацима који су предузети или ће бити предузети у области медија и образовања, док је питање верских служби остало нерешено.

4. ЗАКЉУЧЦИ И ПРЕПОРУКЕ

Србија је предузела веома значајне кораке ка видљивом и одрживом побољшању односа са Косовом, у складу са закључцима Савета из децембра 2012. године. Србија је активно и конструктивно укључена у дијалог са Приштином под вођством ЕУ и ступила је у дискусије о свим питањима неопходним за постизање видљивог и одрживог побољшања односа са Косовом.

Дијалог између Београда и Приштине је након избора у Србији постао политички процес на високом нивоу уз помоћ високе представнице. Између октобра 2012. године и краја априла 2013. године, одржано је десет састанака. Такође, 6. фебруара је одржан састанак између председника Николића и Јахјаге. Спровођење споразума који су до сада постигнути у дијалогу је такође настављено. Спровођење споразума о представљању Косова у регионалним форумима је уопштено говорећи обезбеђено, уз пријем Косова као пуноправног члана Савета за регионалну сарадњу у фебруару 2013. године као својеврсне прекретнице. Што се тиче интегрисаног управљања границама, отворени су заједнички привремени гранични прелази на свих шест прелаза који су постављени и функционишу. Споразум о заштити верске и културне баштине из децембра 2012. године се спроводи. Споразум о царинским печатима се и даље спроводи на обе стране. Остварен је добар напредак у вези са матичним књигама и спровођење би требало бити завршено до јануара 2014. године. Што се тиче катастра, обе стране су још увек у процесу предузимања неопходних припремних корака. Споразум о признавању универзитетских диплома се одвија глатко. Сарадња Србије са ЕУЛЕКС-ом се даље побољшава у одређеним областима.

Две стране су се такође договориле да отпочну са наплатом царина и оснују фонд за развој северног Косова. У другом делу дијалога на високом нивоу, од јануара 2013. године, састанци два премијера фокусирани на северно Косово довели су до парафирања споразума 19. априла 2013. године о „Првом споразуму о принципима који регулишу нормализацију односа“. Овим споразумом је, између осталог, предвиђено интензивирање разговора између две стране о енергетици и телекомуникацијама и њихово закључење до 15. јуна 2013. године.

На тој основи, Комисија сматра да је Србија испунила кључни приоритет предузимања корака ка видљивом и одрживом побољшању односа са Косовом.

Србија је такође прихватила да убрза реформе у кључним областима владавине права, посебно у реформи правосуђа и политици борбе против корупције, независности кључних институција, слободи медија, политици борбе против дискриминације, заштити мањина и пословном окружењу. Српске власти су поново посветиле пажњу свим овим областима за које су почеле да развијају свеобухватну и дугорочну визију. Реформе у овим областима су у припреми, с посебним фокусом на припреми стратегија, пратећих акционих планова и нацрта прописа. Напредак у овим областима

ће морати да се одржи током времена. Ово је посебно случај у области правосуђа, што представља огроман изазов.

Влада Србије је у последњим месецима показала посвећеност позитивном доприносу регионалној сарадњи, која је наглашена бројним контактима на високом нивоу са суседним земљама.

Позивајући се на своје налазе и закључке дате у Мишљењу о захтеву Србије за чланство из октобра 2011. године, Стратегији из октобра 2012. године и Извештају о напретку Србије за 2012. годину, Комисија закључује да:

Србија сада у довољној мери испуњава политичке критеријуме и услове из процеса стабилизације и придруживања.

Комисија такође остаје при својој процени економских критеријума, обавеза из Споразума о стабилизацији и придруживању и Прелазног споразума и спремности Србије да преузме обавезе које проистичу из чланства.

У складу са тим, Комисија даје препоруку да се отворе преговори о приступању Србије Европској унији.

Комисија ће наставити да прати напредак Србије у испуњавању критеријума из чланства и услова из процеса стабилизације и придруживања. Комисија се позива на своју препоруку из октобра 2012. године према којој кораке који воде нормализацији односа између Београда и Приштине треба посматрати такође у контексту оквира за спровођење будућих преговора о приступању Србије. Комисија ће наставити током преговора о приступању да пажљиво прати реформе и њихово спровођење у области владавине права и основних права, посебно реформу правосуђа, борбу против корупције и дискриминације. У потпуности ће користити инструменте расположиве на свим нивоима процеса приступања, а посебно нов приступ који је усвојио Европски савет у децембру 2011. године у вези са поглављима о правосуђу и основним правима и правди, слободи и безбедности.